C/2024/6833

29.11.2024

ODPORÚČANIE RADY

z 21. októbra 2024

k hospodárskej politike, rozpočtovej politike, politike zamestnanosti a štrukturálnej politike Fínska

(C/2024/6833)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([2]), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík mechanizmus pomáha dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a vykonávanie udržateľných reforiem a investícií, najmä reforiem a investícií s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(2) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 ([3]) (ďalej len „nariadenie o REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Pomohlo by to dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do Únie, pričom by sa zároveň zvýšila miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, zvýšili by sa kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Fínsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(3) Komisia 16. marca 2023 vydala oznámenie s názvom „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030“, ktoré má slúžiť ako podklad pre rozhodnutia v príslušných oblastiach politiky a má vytvoriť rámcové podmienky pre zvyšovanie rastu. V oznámení sa konkurencieschopnosť vymedzuje na základe deviatich navzájom

([1]) Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

sa posilňujúcich faktorov. Spomedzi týchto faktorov sa prístup k súkromnému kapitálu, výskum a inovácia, vzdelávanie a zručnosti a fungovanie jednotného trhu javia ako kľúčové politické priority pre reformy a investície, ktoré majú vyriešiť súčasné výzvy v oblasti produktivity a zároveň upevniť dlhodobú konkurencieschopnosť Únie a jej členských štátov. Komisia 14. februára 2024 vydala oznámenie s názvom Výročná správa 2024 o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti. V uvedenom oznámení sa podrobne opisujú silné stránky a výzvy európskeho jednotného trhu z hľadiska konkurencieschopnosti a na základe deviatich identifikovaných faktorov konkurencieschopnosti sa sleduje ročný pokrok.

(4) Komisia 21. novembra 2023 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024, čím odštartovala európsky semester na rok 2024. Európska rada 22. marca 2024 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2024, ktoré sú sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 21. novembra 2023 prijala na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 ([4]) aj správu o mechanizme varovania na rok 2024, v ktorej Fínsko neurčila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Fínska na rok 2024. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2024, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny ([5]) (ďalej len „odporúčanie pre eurozónu na rok 2024“) 12. apríla 2024 a spoločnú správu o zamestnanosti 11. marca 2024.

(5) Dňa 30. apríla 2024 nadobudol účinnosť nový rámec Únie pre správu hospodárskych záležitostí. Rámec zahŕňa nové nariadenie (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade, zmenené nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 ([6]) o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku a zmenenú smernicu Rady 2011/85/EÚ ([7]) o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov. Cieľom tohto nového rámca pre správu hospodárskych záležitostí je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií a predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. Nový rámec pre správu hospodárskych záležitostí podporuje aj preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov s dôraznejším zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinnejším a koherentnejším vykonávaním. Každý členský štát má Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán obsahuje fiškálne, reformné a investičné záväzky členského štátu, ktoré sa vzťahujú na plánovací horizont štyroch alebo piatich rokov v závislosti od bežnej dĺžky volebného obdobia národného zákonodarcu. Trajektória vývoja čistých výdavkov ([8]) v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch má byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2024/1263 vrátane požiadaviek na to, aby verejný dlh do konca obdobia úprav dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend alebo aby zostal na obozretnej úrovni pod 60 % hrubého domáceho produktu (HDP) a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte dostal pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a/alebo sa pod ňou udržal. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1263, obdobie úprav sa môže predĺžiť najviac o tri roky. V snahe podporiť prípravu týchto národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánov uverejnila Komisia 21. júna 2024 usmernenia týkajúce sa informácií, ktoré majú členské štáty poskytovať vo svojich národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch a výročných správach o pokroku. V súlade s článkami 5 a 36 nariadenia (EÚ) 2024/1263 zaslala Komisia členským štátom v príslušných prípadoch referenčné trajektórie a technické informácie. Členské štáty majú predložiť svoje národné strednodobé fiškálno-štrukturálne plány do 20. septembra 2024, pokiaľ sa daný členský štát a Komisia nedohodnú na primeranom predĺžení tejto lehoty. Členské štáty môžu v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi rámcami diskutovať o svojich návrhoch strednodobých plánov so svojimi národnými parlamentmi, môžu požiadať nezávislé fiškálne inštitúcie o vydanie stanoviska a môžu uskutočniť konzultácie so sociálnymi partnermi a inými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami.

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Odporúčanie Rady z 12. apríla 2024 o hospodárskej politike eurozóny (Ú. v. EÚ C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Smernica Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263: „Čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov; ii) diskrečných príjmových opatrení; iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie; iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou; v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

(6) Európsky semester sa v roku 2024 ďalej vyvíja v súlade s vykonávaním mechanizmu. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020, 2022 a 2023 sú naďalej rovnako relevantné pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(7) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Fínsko predložilo Komisii 27. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie stanovenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 29. októbra 2021 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Fínska ([9]), ktoré bolo zmenené 14. marca 2023 na základe článku 18 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu ([10]), ako aj 8. decembra 2023 s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU ([11]). Uvoľnenie splátok je podmienené prijatím rozhodnutia Komisie v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241 o tom, že Fínsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(8) Fínsko 25. apríla 2024 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2024 a svoj program stability na rok 2024 v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([12]). V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2024 zohľadňujú aj polročné správy Fínska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(9) Komisia 19. júna 2024 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Fínska na rok 2024. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Fínsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2023, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Fínska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Fínska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(10) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat, sa deficit verejných financií Fínska zvýšil z 0,4 % HDP v roku 2022 na 2,7 % HDP v roku 2023, zatiaľ čo dlh verejnej správy stúpol zo 73,5 % HDP na konci roka 2022 na 75,8 % HDP na konci roka 2023. Ako je uvedené v oznámení Komisie z 8. marca 2023 s názvom „Usmernenia týkajúce sa fiškálnej politiky na rok 2024“, Komisia prijíma prvý krok k tomu, aby sa začali postupy pri nadmernom deficite v súlade so súčasnými právnymi ustanoveniami. Komisia vydala 19. júna 2024 správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. V tejto správe sa posudzovala rozpočtová situácia Fínska, keďže jeho plánovaný deficit verejných financií v roku 2024 presahuje referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa dospelo k záveru, že na základe tohto posúdenia, a po zvážení stanoviska Hospodárskeho a finančného výboru spraveného podľa článku 126 ods. 4 zmluvy, Komisia v júli 2024 nemala v úmysle navrhnúť začatie postupu pri nadmernom deficite pre Fínsko.

(11) Rada 12. júla 2022 odporučila ([13]), aby Fínsko v roku 2023 prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bude v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi fiškálnej politiky ([14]), a aby pritom zohľadnilo pokračujúcu dočasnú a cielenú podporu pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Fínsku sa zároveň odporučilo, aby bolo pripravené prispôsobiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Zároveň mu bolo odporučené, aby zvýšilo verejné

([9]) ST 12524/21; ST 12524/21 ADD 1.
([10]) Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 14. marca 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 29. októbra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Fínska (ST 6991/23 INIT; ST 6991/23 ADD 1).
([11]) Vykonávacie rozhodnutie Rady z 8. decembra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 29. októbra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Fínska (ST 15836/23; ST 15836/23 ADD 1).
([12]) Nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).
([13]) Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Fínska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 213).
([14]) Na základe prognózy Komisie z jari 2024 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP Fínska v roku 2023 odhaduje v nominálnom vyjadrení na 2,7 % na základe desaťročnej priemernej reálnej potenciálnej miery rastu a deflátora HDP na rok 2023.

investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu REPowerEU, okrem iného aj využitím mechanizmu a iných fondov Únie. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([15]) v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne, a to na úrovni 0,9 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) predstavoval v roku 2023 expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,8 % HDP. To zahŕňa zvýšenie nákladov na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny o 0,2 % HDP. Expanzívny príspevok čistých primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 bol preto len čiastočne spôsobený osobami utekajúcimi z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bol zároveň poháňaný pokračujúcim a rýchlym nárastom cien a nákladov – a to najmä v súvislosti s nakupovanými službami a výdavkami na zamestnancov v miestnej samospráve – ako aj rastom výdavkov súvisiacich s pripravenosťou, ktoré boli vynaložené v reakcii na ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine. Možno teda konštatovať, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 nebol v súlade s odporúčaním Rady z 12. júla 2022. Výdavky financované z grantov v rámci mechanizmu a z iných fondov Únie dosiahli v roku 2023 výšku 0,4 % HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov dosiahli v roku 2023 výšku 4,0 % HDP, čo v porovnaní s rokom 2022 predstavuje pokles o 0,2 percentuálneho bodu. Fínsko financovalo dodatočné investície prostredníctvom mechanizmu a iných fondov Únie. Financovalo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako je infraštruktúra pre energiu z obnoviteľných zdrojov a nízkoemisný vodík. Tieto verejné investície sa čiastočne financujú z mechanizmu a iných fondov Únie.

(12) V programe stability na rok 2024 v makroekonomickom scenári, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie, sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 0 % v roku 2024 a na úrovni 1,6 % v roku 2025, zatiaľ čo predpokladaná inflácia meraná podľa harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) by sa mala v roku 2024 pohybovať na úrovni 1,3 % a v roku 2025 na úrovni 1,9 %. Očakáva sa, že deficit verejných financií v roku 2024 stúpne na 3,4 % HDP a v roku 2025 klesne na 2,7 % HDP, pričom pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2024 zvýšiť na 80,8 % a do konca roka 2025 na 82,3 %. Predpokladá sa, že po roku 2025 sa deficit verejných financií zníži na 1,9 % HDP v roku 2026. Plánuje sa teda, že v roku 2025 deficit verejných financií klesne pod referenčnú hodnotu na úrovni 3 % HDP stanovenú v zmluve. Na druhej strane sa predpokladá, že pomer dlhu verejnej správy sa po roku 2025 postupne zvýši na 82,4 % v roku 2026.

(13) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 0,0 % v roku 2024 a o 1,4 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia meraná podľa HICP sa má pohybovať na úrovni 1,4 % v roku 2024 a 2,1 % v roku 2025.

(14) V prognóze Komisie z jari 2024 sa v roku 2024 počíta s deficitom verejných financií vo výške 3,4 % HDP, zatiaľ čo pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2024 zvýšiť na 80,5 %. Tento nárast deficitu v roku 2024 je hlavne odzrkadlením pomalého rastu na strane príjmov – tak v súvislosti s daňami, ako aj v súvislosti s príspevkami na sociálne zabezpečenie – a zároveň i prejavom zvyšovania výdavkov, najmä výdavkov na sociálne dávky a mzdy. Podľa odhadov Komisie majú byť zámery fiškálnej politiky v roku 2024 expanzívne v rozsahu 0,7 % HDP.

(15) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že z nenávratnej podpory (grantov) z mechanizmu sa v roku 2024 budú financovať výdavky vo výške 0,2 % HDP v porovnaní s 0,1 % HDP v roku 2023. Výdavky financované z grantov v rámci mechanizmu umožnia realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií alebo verejný dlh Fínska.

(16) Rada 14. júla 2023 odporučila ([16]), aby Fínsko zabezpečilo obozretnú fiškálnu politiku, a to najmä tak, že nominálne zvýšenie čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov ([17]) obmedzí v roku 2024 na najviac 2,2 %. Členské štáty boli vyzvané, aby pri plnení svojich rozpočtov na rok 2023 a príprave návrhov rozpočtových plánov na rok 2024 zohľadnili, že Komisia navrhne Rade, aby začala postupy pri nadmernom deficite na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že čisté primárne výdavky Fínska financované z vnútroštátnych zdrojov sa v roku 2024 zvýšia o 4,0 %, čo je vyššia úroveň

([15]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu Únie. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou pandémiou ochorenia COVID-19) a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci mechanizmu a iných fondov Únie. Záporné znamienko ukazovateľa znamená expanzívnu fiškálnu politiku, zatiaľ čo kladné znamienko ukazovateľa znamená reštriktívnu fiškálnu politiku.

([16]) Odporúčanie Rady zo 14. júla 2023, ktoré sa týka národného programu reforiem Fínska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 243).

([17]) Čisté primárne výdavky sú vymedzené ako výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov bez i) diskrečných príjmových opatrení, ii) úrokových výdavkov, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) jednorazových a iných dočasných opatrení.

ako odporúčaná maximálna miera rastu. Tieto nadmerné výdavky presahujúce odporúčanú maximálnu mieru rastu čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 predstavujú 0,9 % HDP. V tejto súvislosti teda existuje riziko, že sa nedosiahne súlad s odporúčaním Rady.

(17) Rada okrem toho odporučila, aby Fínsko prijalo opatrenia s cieľom čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 zrušiť platné núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky a súvisiace úspory využilo na zníženie deficitu verejných financií. Rada ďalej odporučila, že ak by si opätovné zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové podporné opatrenia alebo pokračovanie existujúcich opatrení, Fínsko má zabezpečiť, aby sa takéto podporné opatrenia zameriavali na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, aby boli fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly na úsporu energie. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa čisté rozpočtové náklady ([18]) na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky odhadujú na úrovni 0,2 % HDP v roku 2023, pričom sa predpokladá, že v rokoch 2024 a 2025 budú na úrovni 0,0 % HDP. Ak by sa súvisiace úspory využili na zníženie deficitu verejných financií, ako to odporúčala Rada, uvedené projekcie by v roku 2024 znamenali fiškálnu úpravu na úrovni 0,2 % HDP, zatiaľ čo čisté primárne výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov ([19]) predstavujú v danom roku expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,7 % HDP. Núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky boli ukončené v rokoch 2023 a 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady. Nepredpokladá sa však, že súvisiace úspory sa v plnej miere použijú na zníženie deficitu verejných financií. V tejto súvislosti teda existuje riziko, že sa nedosiahne súlad s odporúčaním Rady.

(18) Rada zároveň odporučila, aby Fínsko zachovalo verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečilo účinné čerpanie grantov v rámci mechanizmu a účinné čerpanie iných fondov Únie, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov sa zo 4,0 % HDP v roku 2023 zvýšia na 4,1 % HDP v roku 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady. Na druhej strane sa očakáva, že verejné výdavky financované z príjmov z fondov Únie vrátane grantov v rámci mechanizmu zostanú v roku 2024 na stabilnej úrovni 0,4 % HDP.

(19) Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, a z predpokladu nezmenenej politiky sa v prognóze Komisie z jari 2024 predpokladá deficit verejných financií v roku 2025 na úrovni 2,8 % HDP. Zníženie deficitu v roku 2025 je dôsledkom predovšetkým zvýšenia sadzby všeobecnej DPH, ako aj výdavkových škrtov. Pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2025 zvýšiť na 82,4 %, k čomu prispeje pomalší hospodársky rast a rastúce úrokové výdavky.

(20) Fínsko síce má zavedený účinný a inkluzívny systém sociálneho zabezpečenia s vysokou mierou sociálnej ochrany, je však zároveň zložitý a môže odrádzať od práce. V roku 2020 bol vypracovaním reformy systému sociálneho zabezpečenia do roku 2027 poverený osobitný parlamentný výbor. V marci 2023 výbor predložil predbežnú správu, ktorá obsahovala 31 návrhov na štúdie, návrhy právnych predpisov a rozvojové projekty pre budúce vlády. Cieľom reformy je racionalizovať systém sociálneho zabezpečenia a zvýšiť motiváciu pracovať, a zároveň zachovať účinnú a inkluzívnu sociálnu ochranu a zvýšiť mieru zamestnanosti. Očakáva sa, že reforma systému sociálneho zabezpečenia pomôže zlepšiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné čo najskôr pristúpiť k účinnému vykonávaniu tohto plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Fínska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak sa majú splniť záväzky plánu obnovy a odolnosti do augusta 2026, je nevyhnutné, aby Fínsko pokračovalo vo vykonávaní reforiem a investícií riešením príslušných výziev. Dôležité je najmä zabezpečiť, aby včas došlo k predloženiu druhej a tretej žiadosti o platbu. Aby

([18]) Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a v príslušných prípadoch po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

([19]) Tento príspevok sa meria ako zmena primárnych výdavkov verejnej správy bez i) prírastkového vplyvu diskrečných príjmových opatrení na rozpočet, ii) jednorazových opatrení, iii) výdavkov na cyklickú nezamestnanosť a iv) výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci mechanizmu a iných fondov Únie vo vzťahu k strednodobej (desaťročnej) priemernej potenciálnej miere rastu nominálneho HDP vyjadrenej ako pomer k nominálnemu HDP.

sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(22) Fínsko má v rámci preskúmania fondov politiky súdržnosti v polovici trvania v súlade s článkom 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 ([20]) povinnosť preskúmať do marca 2025 každý program podporovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja (EFRR), Európskym sociálnym fondom plus (ESF+), Kohéznym fondom a Fondom na spravodlivú transformáciu (FST), pričom má zohľadniť okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre danú krajinu na rok 2024, ako aj svoj národný energetický a klimatický plán. Na základe uvedeného preskúmania sa definitívne prideľujú finančné prostriedky Únie, ktoré sú súčasťou každého programu. Fínsko dosiahlo pokrok vo vykonávaní programov politiky súdržnosti a Európskeho piliera sociálnych práv, výzvy však pretrvávajú. Zotrvávajú najmä rozdiely medzi regiónom hlavného mesta a zvyškom krajiny, pokiaľ ide o HDP na obyvateľa a produktivitu práce. Zásadný význam má zrýchlenie vykonávania programov politiky súdržnosti. Priority schválené v rámci programov politiky súdržnosti sú naďalej relevantné, najmä v riedko obývanom severnom regióne a na východe krajiny. Osobitná pozornosť by sa mala venovať aj posilňovaniu výskumu, vývoja a inovácií, digitalizácii a konkurencieschopnosti malých až stredných podnikov, čo by urýchlilo zelenú a spravodlivú transformáciu. Popri tom by sa malo naďalej dbať na riešenie nedostatku pracovných síl a požadovaných zručností, posilňovanie sociálnej inklúzie a aktívnu účasť na trhu práce, a to najmä v prípade zraniteľných skupín, ako aj na podporu opatrení v oblasti sociálnej inovácie a zlepšovanie služieb na ochranu detí. Fínsko by zároveň mohlo využiť aj Platformu strategických technológií pre Európu zriadenú nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 ([21]), aby podporilo transformáciu priemyslu, napríklad v oblastiach umelej inteligencie, kybernetickej bezpečnosti a robotiky, energetiky a efektívneho využívania zdrojov, ako aj v oblasti medicínskych technológií nevyhnutných pre bezpečnosť verejného zdravia.

(23) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti a s využitím iných finančných prostriedkov Únie, čelí Fínsko niekoľkým ďalším výzvam súvisiacim s nedostatkom pracovných síl a požadovaných zručností, ako aj v súvislosti s vykonávaním reformy sociálnych a zdravotníckych služieb.

(24) Zamestnanosť zotrvala v roku 2023 nad úrovňou 78 %, no miera nezamestnanosti vzrástla zo 6,8 % v roku 2022 na 7,2 % v roku 2023, pričom ďalej pretrvávala štrukturálna nezamestnanosť. Problematický je nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, t. j. neschopnosť obsadiť voľné pracovné miesta pracovníkmi, ktorí disponujú zručnosťami, ktoré požadujú zamestnávatelia, pričom táto situácia je obzvlášť evidentná v školstve, zdravotníctve a oblasti sociálnej starostlivosti. S nedostatkom pracovnej sily v oblastiach relevantných z hľadiska zelenej transformácie sa navyše viaže riziko, že dôjde k obmedzeniu pokroku Fínska pri plnení jeho klimatického cieľa, ktorým je uhlíková neutralita do roku 2035. Nedostatok pracovných síl a požadovaných zručností zároveň ohrozuje konkurencieschopnosť krajiny a jej dlhodobý rast, pričom tieto trendy ešte zhoršuje starnutie obyvateľstva.

(25) Podiel obyvateľov krajiny, ktorí hlásia subjektívne neuspokojené potreby lekárskej starostlivosti, je vysoký. Prebiehajúca reforma verejného zdravotníctva a sociálnych služieb má za cieľ zabezpečiť rovnaké príležitosti na prístup k týmto službám a zároveň obmedziť nárast nákladov na ich poskytovanie. Administratívna reforma bola dokončená, avšak jednotlivé okresy poskytovania služieb v oblasti zdravia a psychickej a fyzickej pohody sa nachádzajú v rozličných fázach pripravenosti, pokiaľ ide o reorganizáciu a optimalizáciu poskytovania týchto služieb.

(26) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2024 odporučila členským štátom eurozóny, aby prijali opatrenia na splnenie odporúčania pre eurozónu na rok 2024, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Fínska odporúčania 1, 2 a 3 napomáhajú plneniu prvého, druhého, tretieho a štvrtého odporúčania uvedeného v odporúčaní pre eurozónu na rok 2024.

([20]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([21]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 z 29. februára 2024, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu (platforma STEP) a mení sa smernica 2003/87/ES a nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241 (Ú. v. EÚ L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

TÝMTO ODPORÚČA, aby Fínsko v rokoch 2024 a 2025 prijalo opatrenia s cieľom:

1. včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. V súlade s požiadavkami reformovaného Paktu stability a rastu obmedziť rast čistých výdavkov ([22]) v roku 2025 na mieru, ktorá je v súlade, okrem iného, s hodnoverným znižovaním dlhu verejnej správy v strednodobom horizonte a so znižovaním deficitu verejnej správy pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. Realizovať reformu systému sociálneho zabezpečenia s cieľom zefektívniť systém sociálnych dávok, v dôsledku čoho by sa zlepšila motivácia pracovať i podporila dlhodobá udržateľnosť verejných financií;

2. riešiť príslušné výzvy s cieľom umožniť nepretržité, rýchle a účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, a zabezpečiť tak dokončenie reforiem a investícií do augusta 2026. Urýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. V kontexte preskúmania týchto programov v polovici trvania sa naďalej zameriavať na dohodnuté priority a zároveň zohľadňovať príležitosti, ktoré poskytuje iniciatíva Platforma strategických technológií pre Európu na zlepšenie konkurencieschopnosti;

3. riešiť nedostatok pracovných síl a požadovaných zručností tak, že dôjde k rekvalifikácii a zvyšovaniu úrovne zručností pracovnej sily a že sa rozšíri ponuka vysokoškolského vzdelávania, a to najmä v prípade študijných odborov, ktoré sú na trhu práce najžiadanejšie. Zabezpečiť, aby sa v dôsledku reformy sociálnych a zdravotníckych služieb zlepšil prístup k týmto službám a zlepšilo ich poskytovanie a aby sa odstránila neefektívnosť.

V Luxemburgu 21. októbra 2024

Za Radu

predseda

NAGY I.

([22]) Podľa článku 2 bodu 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263 sú „čisté výdavky“ výdavky verejnej správy bez úrokových výdavkov, diskrečných príjmových opatrení, výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a jednorazových a iných dočasných opatrení.